

Verlag Open Klankbordgroep Project Gent Sint-Pieters, 10 november 2020

Agenda: bespreking van het projectgebied vanuit de thema's 'klimaatrobuuste buurt' en 'buurt voor iedereen' in het kader van de actualisatie van het masterplan publieke ruimte voor het Project Gent Sint-Pieters (PGSP)

1. Inleiding

Herwig Reynaert, voorzitter van de klankbordgroep, heette alle deelnemers welkom en stelde Anna Barborini, de nieuwe projectleider voor het masterplan publieke ruimte voor PGSP voor. Zij vervangt Linde Vertriest die bij een andere stadsdienst gaat werken.

De voorzitter schetste kort in welk proces deze klankbordgroep past. De klankbordgroep zal namelijk verder werken aan de actualisatie van het masterplan publieke ruimte van PGSP. Dat betekent dat we zullen nadenken over de toekomstige inrichting van de straten en pleinen in het projectgebied. Belangrijk om weten is dat een masterplan nog geen details van die inrichting geeft, maar focust op de grote lijnen. Omwille van de coronamaatregelen vindt deze klankbordgroep online plaats.

Bij het begin van het Project Gent Sint-Pieters, ondertussen meer dan 15 jaar geleden, maakte Alain Marguerit een eerste masterplan voor de publieke ruimte. Evoluties in de maatschappij en input die we kregen uit de themawandelingen in het kader van 'Project Gent Sint-Pieters op het juiste spoor?' (in 2018) maken een update van dat oorspronkelijke plan noodzakelijk. Die opdracht werd toevertrouwd aan een consortium van Endeavour, Basil Descheemaeker, Plus Office Architects en Traject.

Een eerste fase van de actualisatie van het masterplan publieke ruimte heeft op mobiliteit gefocust. We kwamen hiervoor samen met de Open KBG in maart 2020. Het consortium werkte daarop enkele scenario's uit die we hebben voorgelegd aan de buurt en andere belanghebbenden via een online vergadering en een online enquête in juni 2020. Tijdens de voorbije weken gingen we praten met handelaars, horeca-uitbaters, scholen en 2 organisaties die werken met mensen met een beperking in de omgeving van het station Gent-Sint-Pieters. In een webinar¹ heeft het studie bureau het resultaat van deze inspraak toegelicht en aangegeven hoe we hiermee verder aan de slag willen gaan. Je vindt een verslag van alle inspraakinitiatieven en van de gesprekken op de website van het project.

Vanavond zullen we het volledige projectgebied vanuit 2 thema's bekijken: 'klimaatrobuuste buurt' en 'buurt voor iedereen'. Bij elk thema zijn ook enkele experts van de Stad Gent aanwezig.

¹ Die webinar kan herbekeken worden op <https://www.projectgentsintpieters.be/archief/nieuwsberichten/detail/herbekijk-de-webinar-van-30-10>.

2. Werkwijze

De 2 thema's werden aan de hand van een 'MIRO-bord'² besproken. Daarbij werd telkens gestart met een themakaart en gevraagd naar mogelijke kansen en opmerkingen. Enkele referentiebeelden en specifieke vragen hielpen de deelnemers hierbij op weg.

De deelnemers werden in 4 groepjes ingedeeld. Elke deelnemer kreeg de tijd om individueel digitale post-its te kleven op de themakaart op het MIRO-bord. Deze post-its werden daarna in de groepjes besproken. De klankbordgroep eindigde met een plenaire sessie, waarin de belangrijkste bevindingen werden gedeeld. Na de klankbordgroep kregen deelnemers nog de tijd tot zondag 15 november om post-its toe te voegen aan de themakaarten.

Hieronder vind je eerst een samenvatting van de belangrijkste bevindingen. Daarna volgt een weergave per thema van de bespreking door de 4 groepjes.

3. Samenvatting van de bespreking in de groepjes

De verschillende groepjes hebben op het einde van de klankbordgroep hun belangrijkste bevindingen samengevat. Deze werden tijdens de afsluitende plenaire sessie met alle deelnemers gedeeld en worden hieronder opgelijst:

- Leg de ambitie voldoende hoog voor de stationsbuurt en in het masterplan:
 - o op vlak van klimaat: meer groen, meer doen dan bestaande bomen intekenen, groendaken en geveltuinen, lanen herstellen met langs weerszijden bomen ...
 - o op vlak van identiteit: collectieve en lokale identiteit van de stationsbuurt (groen, klimaat en geschiedenis van de buurt hiervoor inzetten?)
- Hecht meer belang aan water in de buitenruimte. Er zou een 'hemelwaterreflex' moeten komen, waarbij water wordt voorzien waar dat mogelijk is. Uiteraard is dit sterk gekoppeld aan het voorzien van groen.
- Gebruik de nieuwe gebouwen als pilootprojecten voor zowel klimaatrobustheid als voor inclusiviteit (groendaken, zonnepanelen, kindvriendelijkheid, veilige routes).
- Zoek naar specifieke buurtgebonden activiteiten met kruisbestuiving tussen lokale ondernemers, studenten, pendelaars, Bijvoorbeeld: een restaurant in S-gebouw dat groenten van een buurtmoestuin gebruikt. Dergelijke kruisbestuivingen kunnen als ambassadeur voor dit project dienen.
- Combineer functies voor verschillende generaties op een slimme manier (maar niet iedereen), zoek correcte combinaties, geef voldoende ruimte aan jongeren, voorzie overdekte sportplekken, ...
- Combineer functies voor omwonenden en passanten.
- Heb aandacht voor de vele 'claims' op bepaalde plekken.
- Zoek naar mogelijkheden om zaken te delen: ruimte delen via brede school, speelgoed delen, boeken delen via een buurtbibliotheek, ...
- Richt meer kleine groene ontmoetingsruimtes in in de buurt (zoals Aaigemstraat en Ganzendries). Voorzie daar ook spelelementen en ruimte voor jonge gezinnen.

² De MIRO-borden van de groepjes vind je op https://miro.com/app/board/o9J_khFgtnl=/ (groep 1), https://miro.com/app/board/o9J_kgGez8o=/ (groep 2), https://miro.com/app/board/o9J_kgGezPk=/ (groep 3), https://miro.com/app/board/o9J_kgGezbM=/ (groep 4).

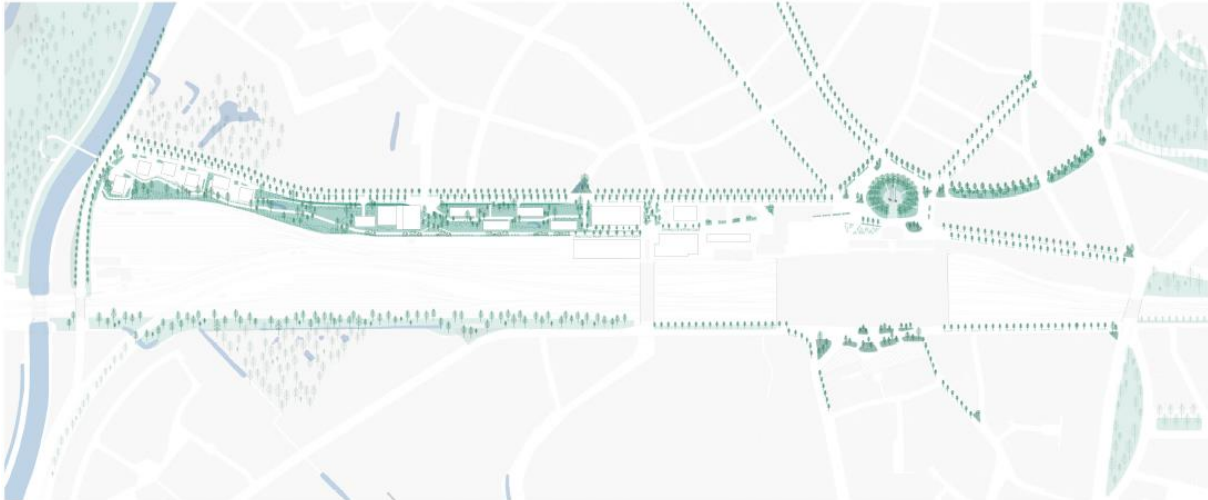
- De inclusiehub van Konekt in de K. Boudewijnstraat kan in de toekomst een belangrijke rol spelen als ontmoetingsruimte.
- De K. Boudewijnstraat krijgt onvoldoende aandacht en zou sterker naar voren moeten komen in het masterplan.
- De zuidelijke stationsbuurt heeft onvoldoende ruimte voor spelende kinderen. Er is ook geen plek voor jongeren om elkaar te ontmoeten. Dergelijke plekken kunnen misschien langs de Sint-Denijslaan en/of op de terreinen van HOGENT voorzien worden.
- Plaats bankjes voor ouderen. Die zijn vooral nodig in de zuidelijke stationsbuurt.
- Verbind de campus van HOGENT ter hoogte van de sporthal met het Guido Moonspark zodat dat park een toegang krijgt via de Sint-Denijslaan.
- Geef het K. Mathildeplein een rol als voedingsbodem voor de vorming van een nieuw buurtgevoel, een plek om elkaar te ontmoeten en om te verblijven (luwte, netheid, actieve gevels, uitnodigend groen).
- Maak de permanente tijdelijkheid leefbaar (bv. zwerfvuil, overlast). Vermijd dat de buurt (bijvoorbeeld het K. Mathildeplein) verloedert tijdens deze langdurige tijdelijke situaties.
- Zorg voor ontmoetingsplaatsen in het S-gebouw (coworking etc.).
- Richt de oversteken van de K. Fabiolalaan in als volwaardige ontmoetingsplekken. Aandacht voor toegankelijkheid (zelfde niveau) is hierbij noodzakelijk.
- Maak het talud langs de K. Fabiolalaan breder omwille van de belangrijke ecologische functie en maak een goed ontwerp voor de verbinding met de K. Fabiolalaan.
- Laat tijdelijke natuur toe als principe: kunnen bepaalde zones nu al spontaan vergroend worden? Kan het Rijsenbergpark vroeger aangelegd worden?
- Geef voldoende ruimte aan de 'voedseltuin' (de Hoveling). Dit is een interessante plek die mogelijkheden biedt om verbindingen te leggen met andere initiatieven (innovatie, circulaire economie op dak?).
- Heb aandacht voor de hoge grondwaterstand (vroegere meersen) en ga er goed mee om (ontharden is belangrijk, maar infiltratie is moeilijk).
- De voorgestelde robuuste groenverbindingen rond het K. Maria Hendrikaplein zijn positief en vragen verdere uitwerking.
- Vergroen de zone A. Deze wordt veel gebruikt door jongeren.
- Stel de maakbaarheid in vraag (looplijnen, fietsers, skaters, ...). Er is een verschil tussen hoe men wil dat iets gebruikt wordt, en hoe iets echt zal werken. Hier moet men over nadenken. Een voorbeeld zijn de skaters: wij kunnen wel hopen dat skaters naar de Blaarmeersen gaan, maar in de praktijk leven soms andere dynamieken (zoals bepaalde skaters die niet op officiële plekken willen skaten).
- De mening van de toekomstige bewoners in de projectontwikkeling is ook belangrijk. Jammer genoeg zijn die nieuwe bewoners nog niet gekend en kunnen zij dus (voorlopig) niet betrokken worden. Dit geldt bijvoorbeeld voor de toekomstige bewoners van het gebouw dat op bouwveld 'A3' zal worden gerealiseerd. Dat blijft trouwens een vreemde plek om een dergelijk wooncomplex te bouwen.
- Bewoners vinden dat de stationsbuurt te vaak negatieve gevolgen ondervindt van nieuwe ontwikkelingen die verkeer genereren. Men vindt dat een deel van die overlast op de buurt wordt afgewenteld. Ook ingrepen in het parkeerareal veroorzaken vaak bijkomende parkeerdruk in de stationsbuurt.
- Men vraagt aandacht voor een goede fietsverbinding tussen het K. Maria Hendrikaplein, de K. Fabiolalaan en de tijdelijke tramtunnel.

4. Klimaatrobuuste buurt

Een klimaatrobuuste buurt is een buurt die klaar is voor klimaatsverandering. Hoofdthema's daarbij zijn: hitte, wateroverlast, droogte.

4.1. Themakaart 'klimaatrobuuste buurt'

Hieronder vind je de themakaart voor de 'klimaatrobuuste buurt':



4.2. Specifieke vragen over de 'klimaatrobuuste buurt'

Onderstaande vragen dienden als leidraad en inspiratie voor het gesprek:

- 1) Welke bijkomende opportuniteiten zie je nog verder aan deze voorlopige uitwerking van deze klimaatrobuuste buurt? Wat is hier goed aan, wat vind je minder goed? Waarom? Waar liggen extra kansen om te ontharden, voor hoogstambomen of voor schaduw?
- 2) Hoe willen we invulling geven aan deze groenruimtes? Wat is hun gebruik en meerwaarde?
- 3) In de voorlopige uitwerking worden heel wat voorstellen gedaan. Kloppen de referenties en doelstellingen voor deze aparte plekken? Zijn er eigen ideeën die hierop voortbouwen?
- 4) Welke infrastructuur (werkplaats, laadpunten, ...) moeten erbij komen voor een volledige meer duurzame mobiliteitstransitie?
- 5) Waar liggen vandaag de quick wins? Zijn er acties die vandaag al, of sneller, kunnen worden uitgevoerd?

4.3. Bespreking van de vragen

Vraag 1: Welke bijkomende opportuniteiten zie je nog verder aan deze voorlopige uitwerking van deze klimaatrobuuste buurt? Wat is hier goed aan, wat vind je minder goed? Waarom? Waar liggen extra kansen om te ontharden, voor hoogstambomen of voor schaduw?

Sint-Denijslaan en omgeving (tussen K. Mathildeplein en M. Dupuislaan)

- Deze buurt heeft nood aan groen. Er zou meer groen in deze buurt kunnen gerealiseerd worden door:
 - o hoogstambomen te planten zodat de Sint-Denijslaan terug een echte laan wordt
 - o een groene ruimte te maken van de plek waar nu barakken staan (in de bocht)

- de betalende parkeerplaatsen tussen de V. Vaerwyckweg en de bocht langs de kant van de sporen te vervangen door een fietspad om de ruimte van het huidige fietspad vrij te maken voor een groen wandelpad met bankjes.
- Parkeerplaatsen vervangen door groen kan niet in het stuk van de Sint-Denijslaan tussen de V. Vaerwyckweg en de Voskenslaan. Daar wonen te veel mensen.
- ontharden van de vroegere oprit van de R4.
- Er bestaan blijkbaar bouwplannen voor de omgeving van het natuurpark Overmeers. Dit zou men niet mogen toelaten want bijkomende projecten zullen de draagkracht van de buurt overstijgen.
- Op de terreinen van HOGENT ligt groene ruimte die niet toegankelijk is voor de buurt. Die groene ruimte zou meer kunnen betekenen.

Sint-Denijslaan (tussen K. Mathildeplein en Kortrijksesteenweg)

- Op de nieuwe oversteken aan de Kortrijksesteenweg geraak je met een fietskar niet over. Plannen voor dergelijke ingrepen zouden rekening moeten houden met buitenmaatse fietsen.
- Een groene as die aan de zuidkant de verbinding maakt met het Paul de Smet de Naeyerpark vinden sommigen interessanter dan de groene as via de K. Astridlaan. Een groene verbinding zou kunnen lopen langs de Sint-Denijslaan & Kortrijksesteenweg of via de Ganzendries. Antwoord consortium: de verbinding naar het Paul de Smet de Naeyerpark gaat buiten de projectperimeter.

Voskenslaan

- Aan de noordkant wordt groen voorzien, maar aan de zuidkant niet. De site van de HOGENT biedt misschien mogelijkheden om groen te voorzien aan de zuidkant.
- Men vindt de Voskenslaan een 'betonwoestijn'. Het is nodig om die zoveel als mogelijk te vergroenen, ondanks de beperkte ruimte. De Werkgroep Sint-Pieters-Buiten is in gesprek met de Stad Gent over de vergroening van de Voskenslaan maar er volgen te weinig concrete maatregelen.

K. Mathildeplein en S-gebouw

- De buurt ten zuiden van het station ligt in een meersengebied waar geregeld wateroverlast optreedt. Stadsontwikkeling biedt de kans om daar rekening mee te houden. Het is daarom belangrijk dat het K. Mathildeplein zoveel als mogelijk ruimte laat voor groen en waterinfiltratie. Als het nog niet vaststaat dat het S-gebouw er komt, leg dan liever een park aan in plaats van een gebouw.
- Men vraagt waarom de aanleg van het K. Mathildeplein zo lang op zich laat wachten. Antwoord sogent: Door procedures duurt dit langer dan voorzien. Momenteel kan geen timing voor de bouw van het S-gebouw en voor de aanleg van het K. Mathildeplein worden gegeven.
- Door de aanleg van een tijdelijke K&R leert men chauffeurs de gewoonte aan om een passagier af te zetten op het K. Mathildeplein. Dat lijkt geen goede zaak.
- Er is nood aan een lunchzone voor scholieren in de buurt van het K. Mathildeplein. Scholieren lunchen nu vaak op de stoep in Overwale. Ze laten daar veel afval achter. Ook een bewoner van de Voskenslaan meldt dat hij dagelijks zwerfvuil vindt op de oprit. Er zijn wel wat vuilnisbakken bij geplaatst, maar het is nog steeds een probleem.
- Men vraagt of er fietsenstallingen in het S-gebouw komen en hoeveel autoparkeerplaatsen er zijn gepland.

Antwoord sogent: het aantal fietsplaatsen is zeer ruim voorzien - ook voor bijvoorbeeld gebruikers van de coworking plaatsen. Op het vlak van autoparkeerplaatsen is het S-gebouw ambitieus: 30% voor de appartementen hebben een parkeerplaats, plus nog een aantal plaatsen voor deelwagens. Voor de andere voorzieningen zijn geen autoparkeerplaatsen voorzien.

- Deelnemers vrezen dat dit voor parkeerproblemen in de buurt zal zorgen. De meeste bewoners van deze appartementen zullen allicht ook een eigen wagen hebben. Het idee van minder parkeerplaatsen te voorzien in een stationsbuurt lijkt logisch, maar is niet realistisch. Antwoord Stad Gent: we zullen tussenscenario's voorzien met een gefaseerde vermindering van het aantal parkeerplaatsen.

K. Fabiolalaan

- Men vraagt aandacht voor de afwerking van het talud aan zone B.
Antwoord Stad Gent: de stadsecoloog heeft al enkele suggesties geformuleerd voor het talud: breder maken, doornstruiken planten,...
- De K. Fabiolalaan is oost-west georiënteerd. Dit veroorzaakt specifieke schaduweffecten waarmee men best rekening houdt.
- Men vraagt om zone A meer te vergroenen en vindt dat de mogelijkheden onvoldoende worden benut. Het feit dat veel mensen van de kantoren hun boterhammen komen opeten in de tuintjes van de Hoveling toont deze nood aan groen aan.
Antwoord Stad Gent: het gaat niet enkel over de gebruikswaarde van het groen. Groen is ook belangrijk voor het klimaat.
- Volgens sommige deelnemers waren er op vroegere plannen voor zone A bomen voorzien die nu niet meer op het plan staan. Als bomen niet mogelijk zijn, zijn struiken ook goed.
Antwoord Stad Gent: we hebben een windhinderstudie voor zone A gemaakt. Windhinder vormt daar immers een probleem en kan ook een probleem vormen voor de groei van de bomen.
- Het groene pleintje aan de Aaigemstraat is een belangrijke ontmoetingsplaats voor de buurt en wordt vooral gebruikt door mensen op pensioenleeftijd. Deze plek is echter niet rolstoeltoegankelijk. Men vraagt om dit pleintje zo heraan te leggen dat het goed toegankelijk wordt. Er komen ook 2 straten uit op het pleintje. Eén enkele straat is allicht voldoende. De tweede kan worden geknipt. Men zal dan wel rekening moeten houden met de opritten.
Antwoord sogent: we stellen voor om het groene pleintje op het einde van de Aaigemstraat te vergroten tot in de K. Fabiolalaan. Dit zou dan onder meer als verkeersremmer voor het verkeer in de K. Fabiolalaan kunnen dienen.
- Voorstel om het terrein aan Institut Moderne publiek en groener maken. Kan de Stad hier iets betekenen als vergunningverlener?
Antwoord Stad Gent: dit is een private ontwikkeling.
- Vraag om tijdelijke natuur toe te laten en de natuur zijn gang te laten gaan zolang er geen ontwikkeling is in B & C. Het zal immers nog een tijd duren eer er een ontwikkeling is. Als de natuur ondertussen wat kan verwilderen, ontstaat een groen scherm.
Antwoord Stad Gent: dat is een goede suggestie.
Aanvulling consortium: De stadsecoloog heeft ons getoond dat er al heel wat soorten groeien.
- Kan het parkje in de Rijsenbergstraat (het Duifhuispark) via de Verpleegsterstraat met het groene lint van de K. Fabiolalaan worden verbonden?
- Voorstel om waterelementen in te brengen op meerdere plekken, bijvoorbeeld een wadi in het Rijsenbergpark. Dergelijke waterelementen zijn nuttig gezien de klimaatopwarming:

water kan voor verkoeling zorgen in de zomer.

Antwoord consortium: nu is in het Rijsenbergpark al water ingetekend. Dit kan verder worden bekeken.

K. Maria Hendrikaplein

- Men merkt op dat de zone rond het station een 'stenen vlakke' is. Daar zou men meer kunnen vergroenen. De biomarkt moet wel mogelijk blijven als verharding wordt weggenomen.
- Het consortium toetste het idee af om de fontein op het Maria Hendrikaplein wat uit te breiden zodat het qua beleving een waterplein wordt.
- Het K. Maria Hendrikaplein is een ingang naar de stad. Het plein kan ook als een ontmoetingsplein worden gezien. Een fontein is wel fijn, ook voor kinderen, maar we moeten ons ook afvragen welk soort plein we daar willen. Ook op een ander plein kan water worden voorzien.

K. Boudewijnstraat

- De Koning Boudewijnstraat komt onvoldoende aan bod in het masterplan. Er is daar nochtans ook een vorm van vergroening mogelijk. De straat ligt bovendien in het verlengde van de groene Patijntjesstraat. In de K. Boudewijnstraat passeert veel fietsverkeer, onder andere naar de middelbare scholen Sint-Paulus. Die straat zou verkeersluwer mogen zijn met meer aandacht voor fietsers en voetgangers. De situatie op de Europabrug is al verbeterd, maar het hele traject kan nog grondiger worden aangepakt. Er wordt gezegd dat fietsstraten kunnen waar geen bussen rijden. Dat is ook geval in de K. Boudewijnstraat, waar een fietsstraat dus ook mogelijk zou zijn.
- In de K. Boudewijnstraat zullen veel mensen (met een beperking) komen naar de inclusiehub van Konekt, ook met aanpaste fietsen. Deze fietsen kunnen niet zomaar in een fietsrek worden geplaatst zoals bijvoorbeeld bakfietsen.

K. Astridlaan

- Het consortium werkte een voorstel uit voor de K. Astridlaan waarbij de fietsenstallingen worden weggenomen en de groenzone in het midden van de straat tot een mooie groene passage wordt uitgewerkt. Daarbij kan de relatie worden gelegd met de horticulturele traditie in Gent.
- Enkele deelnemers vinden dat wel een leuk idee, maar vinden een groene as die aan de zuidkant de verbinding maakt met het Paul de Smet de Naeyerpark interessanter. De voorziene groene zone in de K. Astridlaan is ook niet zo breed. En gezien de grote passage, komen er beter steviger planten dan bijvoorbeeld azalea's.
Antwoord Stad Gent: Vraag is of daar de beste plek is om te verwijzen naar de horticulturele geschiedenis. Robuust groen in de K. Astridlaan is allicht beter. Ook is daar nood aan ontmoetingsruimte.
- Vraag naar om na te gaan of hier meer 'bruikbaar groen' kan worden voorzien.
- De K. Astridlaan wordt gebruikt voor K&R en parkeren en lijkt eerder een verbindingsstraat. De aanwezigheid van fietsen en auto's (ook bewoners) is een realiteit die niet zal verdwijnen. Na de ontharding vermindert het aantal parkeerplaatsen van ca. 140 naar 60. Om druk op de buurt (en méér rondrijden) te vermijden, zijn ook concrete oplossingen nodig.
- Fietsveilig oversteken is essentieel om de ontharde K. Astridlaan op een goede manier te doen aansluiten op het Citadelpark.

Vergroening van de gebouwen

- De gebouwen in zone B hebben een grote footprint. Die daken vormen een belangrijke opportuniteit voor de aanleg van groendaken. Iemand stelt dat een groendak was voorzien op het MG-gebouw, maar dit is er niet gekomen. Ook het VAC, een gebouw van de Vlaamse Overheid, heeft op dat vlak niets gedaan. Groendaken zijn een goede manier om van de stad een leefbare stad te maken. Men zou groendaken moeten verplichten op alle nieuwe gebouwen in zone A en B (in plaats van de technische ruimte die nu vaak op het dak wordt gebouwd).

Antwoord Stad Gent: we zijn ook voorstander van groendaken maar dat is niet altijd mogelijk. Veel van die vergunningen zijn jaren geleden al gegeven en ondertussen zijn de benaderingen veranderd.

Groendaken en zonnepanelen kunnen daarbij worden gecombineerd. In principe waren die groendaken voor een aantal gebouwen verplicht, maar er zijn te veel uitzonderingsmaatregelen.

- De aanleg van geveltuinen zou voor elk gebouw verplicht moeten worden.
Antwoord Stad Gent: gevelgroen behoort inderdaad ook tot de mogelijkheden. Dit is zowel mogelijk langs de schaduwkant als langs de zonnkant. Wel is het zo dat dit best wordt aangebracht op gebouwen die nog ontwikkeld moeten worden. Als Stad stimuleren we dit.
- Iemand stelt een interessant voorbeeld voor, namelijk de dak-moestuin in Cultureghem (vissen, composteren, groen). De groenten zorgen er voor lokale voedselproductie (zoals bij Rooffood in Gentbrugge). Het water met de uitwerpselen van de vissen worden gebruikt om de moestuin te bevoeien. Dit is dus een duurzame invulling van de ruimte. De link met acties tegen voedselverspilling kan hier ook worden gelegd.

Parkeren en modal shift (algemeen)

- Het consortium geeft mee dat vergroening vaak betekent dat er parkeerplaatsen sneuvelen. Voor de K. Astridlaan daalt het aantal parkeerplaatsen bijvoorbeeld van 140 naar 60. Ook in de zuidelijke stationsbuurt zal meer groen ten koste gaan van parkeerplaatsen.
- Iemand vraagt zich af hoe men hiermee omgaat in andere stationsbuurten. Is daar meer autodelen? Klimaatwetenschappers gaan ervan uit dat we onze mobiliteit moeten aanpassen om tot klimaatrobuuste steden te komen. Voor onze buurt betekent dit dat een grote groep mensen bereid zal moeten zijn om zijn wagen weg te doen.

Water en infiltratie (algemeen)

- In de plannen van A. Marguerit was water sterk aanwezig. Men vindt dat een goede zaak. Er zouden trouwens meer waterpartijen aanwezig moeten zijn. Er is een waterloopje langs de helling naar de fietsenstalling, maar dit is momenteel buiten werking. Maar dergelijke zaken zouden op meer plekken kunnen worden ingeplant. Ook voor infiltratie van water kunnen waterpartijen een rol spelen.

Antwoord Stad Gent: waterpartijen zijn het meest interessant als ze gecombineerd worden met groen en dus niet in een gootje worden ondergebracht. Zo'n gootje is geen bijdrage aan de klimaatrobuustheid.

- Veel buurtbewoners klagen over wateroverlast in hun kelder. Die huizen werden immers gebouwd in een meersengebied. Kan men dit mee aanpakken? De oplossing hiervoor kan niet zijn om de grondwaterstand te verlagen want dan krijgen we uitdroging.
- Inbreiding is een goede oplossing, maar er is ook nood aan meer groen. Verhard alleen waar het echt strikt noodzakelijk is, rekening houdend met de toegankelijkheid voor mensen met een beperking. Daarnaast kunnen bepaalde plekken die nu verhard zijn, ook worden onthard: tussen tramsporen, voor het station, aan het Marathonplein ...

Antwoord Stad Gent: we mogen niet vergeten dat dit een knooppunt is van openbaar vervoer. Aan die uitgangspunten wordt niet geraakt, maar we bekijken wel waar we potentieel zien.

Groen (algemeen)

- Men vraagt zich af of het masterplan wordt getoetst aan groenstructuurplan van de Stad Gent, waarbij kleine groene plekken dichtbij de woning aanwezig zou moeten zijn en groen van minstens 1 ha op 400m van elke inwoner aan rato van 10m²/inwoner?

Antwoord Stad Gent: Het is inderdaad de bedoeling om die doelstelling te realiseren. Daarbij gaan we voor divers groen (soorten, structuur) en kwalitatieve standplaatsen met onder- en bovengronds voldoende ruimte voor bomen.

- Men vindt dat het plan nu vooral de bestaande bomen weergeeft. Het is goed dat bestaand groen zoveel als mogelijk wordt behouden, maar het zou meer mogen zijn. De koppeling met biodiversiteit is hierbij ook essentieel. Er is nood aan meer ambitie. Als buiten de projectzone wordt gekeken is meer mogelijk, bijvoorbeeld in de de Distelstraat, de Aigemstraat en de Tenderstraat die momenteel worden heraangelegd en waar bomen zullen komen.

Antwoord Stad Gent: De zone voor het masterplan is begrensd. Daarnaast kan, met de wijkregisseur, wel de ruimere omgeving worden onderzocht.

- Bomen in de straat geven ook privacy én schaduw, zoals bijvoorbeeld in de Verpleegsterstraat waar bomen voor het raam staan.
- Men vraagt om de functies die in de groenzones worden voorzien af te stemmen met andere (groene) openbare ruimtes in de buurt. Hierbij is het belangrijk dat er functies worden voorzien die een antwoord bieden op bestaande noden én dat de groene ruimte niet overladen wordt met allerlei functies.

Toegankelijkheid (algemeen)

- Groen en verharding vragen ook de nodige aandacht in verband met toegankelijkheid. Zo moeten blinden de omgeving leren kennen. Zij moeten daar eerst met ziende mensen doorheen begeleid worden. Bomen moeten bijvoorbeeld tijdig gesnoeid worden zodat een onderdoorgang van 2,2m hoog is voorzien en ze zich niet kunnen stoten tegen takken. Laag groen mag niet over de voetpaden groeien. Er moet soms herkenbare verharding zijn, bijvoorbeeld een verend vlak van 90 op 90 cm om sommige plekken aan te duiden, bijvoorbeeld aan een administratief gebouw of het gebouw van Licht en Liefde. Alleen interessante en nuttige gebouwen moeten zo worden aangeduid, anders wordt het verwarrend. Er moeten ook ribbellijnen worden voorzien, zeker aan oversteekplaatsen. Oneffenheden in het voetpad zijn voor sommige mensen met een visuele beperking of blinden lastig, maar andere hebben daar geen probleem mee.

Andere bemerkingsen

- Men stelt voor om meer groene daken en zonnepanelen te voorzien op nieuwe gebouwen. Ook op tram- of bushaltes moet dit mogelijk zijn, er zijn voorbeelden van in Utrecht.
- Er is ook nood aan coworking plaatsen in de stationsomgeving.
- Het is belangrijk dat naar wetenschappers wordt geluisterd. Zij kunnen aangeven op welke manier best naar een klimaatrobuuste buurt wordt toegewerkt.

Vraag 2: Hoe willen we invulling geven aan deze (groene) ruimtes? Wat is hun gebruik en meerwaarde?

Sporten en spelen

- Er is nood aan een speeltuin tegenover de Verpleegsterstraat. Er zijn daar veel jongeren en er zullen er nog bijkomen door bijvoorbeeld Rinkkaai. Het Duifhuispark is ook een mooie plek, maar je zou die anders kunnen invullen door bijvoorbeeld voorzieningen voor de kleintjes in 1 park en 'kooien', bijvoorbeeld voor balsporten, op een andere plek voor de ouderen.
Antwoord Stad Gent: de leeftijdscategorieën waarmee we werken zijn 0-6 jaar, 6-12 en 12+ . De kleintjes zouden in het Duifhuispark een plek kunnen krijgen. De 'kooien' zouden op de parking in zone B kunnen liggen aangezien die toch verhard is.
Er zal in elk geval nog een bevraging komen op het moment dat de plannen verder uitgewerkt worden.
- Er zouden sportelementen in de groene ruimte moeten worden voorzien. Als voorbeeld wordt een pingpongtafel genoemd. Bij het realiseren van sportelementen zou men erop moeten letten dat de infiltratie van regen in de ondergrond niet teveel verhinderd wordt.

Ontmoeten

- Er moet ook aandacht zijn voor de ouderen. Zij moeten buiten kunnen. Dat is vooral belangrijk vooral de mensen die in een appartement wonen. Wanneer ouderen buiten komen hebben zij plaatsen nodig waar ze kunnen zitten. Die plaatsen liggen best verspreid en niet te ver uit elkaar zodat de tussenafstanden niet te groot zijn. Het Keizerspark aan de Brusselsesteenweg lijkt een goed voorbeeld en een gezellige plek. Daar zijn, net zoals in het Rijsenbergpark, hellingen. Op die hellingen zie je mensen vertoeven, boeken lezen, studeren in de examens ...
- Een bankje brengt mensen bij elkaar, bijvoorbeeld aan de Aaigemstraat. Daar komt een vast groepje samen.

Fietsen

- De Stad Gent deelde een bezorgdheid in verband met het gemengde fiets- en voetpad door de projectontwikkeling langs de K. Fabiolalaan. Fietsers moeten hun gedrag aanpassen als ze een plek moeten delen met voetgangers, maar sommige fietsers rijden op dergelijke plekken toch te snel. Een fietssnelweg door een park is daarom geen goed idee. En het is ook zo dat we moeten opletten dat we niet alles gaan verharderen door aparte paden te maken.
- Men vindt dat een fietssnelweg tegen de sporen wel kan als die afgescheiden is. Mergen van fietsers en voetgangers lijkt daarbij geen goed idee.
- Het is belangrijk dat fietsers zich ook aan het verkeersreglement houden.
- Waarom is dit snel fietspad nodig? Die snelle fietsers kunnen ook via de K. Fabiolalaan fietsen.

Antwoord Infopunt PGSP: deze snelle fietsroute wordt een belangrijke as die van het noorden van Gent komt en over de toekomstige fietsbrug over de Leie naar het station zal leiden (het Westerringspoor). De K. Fabiolalaan is niet geschikt als fietssnelweg. Er komt daar ook een stadsgebouw met voorzieningen voor kleine kinderen zoals een lagere school.

- De Timichegtunnel wordt vaak gebruikt door fietsers en voetgangers, net zoals alle noord-zuidverbindingen onder de sporen. Het is vreemd dat fietsers en voetgangers elk maar langs één kant kunnen passeren. Dit zou langs beide kanten moeten kunnen.
- Het is belangrijk om ervoor te zorgen dat er geen haakse hoeken komen in een fietspad. Een slecht voorbeeld vind je op de K. Fabiolalaan bij het uitrijden van de tijdelijke tramtunnel. Kan het masterplan hier ook aandacht aan besteden?

- Vraag om de fietspaden op de K. Fabiolalaan te verbreden.

Vraag 3: In de voorlopige uitwerking worden heel wat voorstellen gedaan. Kloppen de referenties en doelstellingen voor deze aparte plekken? Zijn er eigen ideeën die hierop voortbouwen?

- De referentiebeelden mogen groener en blauwer.
- Wat betreft het pleintje met grassen als referentiebeeld voor het pleintje in de Aaigemstraat, vinden bewoners dat de grote boom en het bankje essentieel zijn en dat er niet te veel verharding mag komen.
Antwoord Stad Gent: we verharden enkel als het functioneel noodzakelijk is.
- Bij de keuze van de beplanting op de pleintjes moet rekening worden gehouden met het feit dat er op de K. Fabiolalaan een grote schaduwkant is. Heel wat groene pleintjes zullen hierdoor vaak in de schaduw liggen.

Vraag 4: Welke infrastructuur (werkplaats, laadpunten, ...) moeten erbij komen voor een volledige meer duurzame mobiliteitstransitie?

- Men vindt dat er meer plaatsen moeten zijn waar je deelwagens kunt nemen. Daarbij moeten ook andere autodeelsystemen naast Cambio hun plek krijgen.
Antwoord van het consortium: Cambio is nog op zoek naar extra parkeerplaatsen in de stationsbuurten. Zij zijn ook vragende partij om die parkeerplaatsen te combineren met fietsenstallingen zodat men vlot van de fiets op de deelauto kan overstappen.
- Verder vraagt men ook fietsherstelplaatsen waar fietsers zelf overdekt aan hun fiets kunnen werken. In een dergelijke fietsherstelplaats zou materiaal aanwezig moeten zijn en zouden vrijwilligers kunnen helpen bij het herstel van de fietsen. Voor fietsers die in een appartement wonen, zou dit een belangrijke meerwaarde bieden. De meest aangewezen plek lijkt de omgeving van het stadsgebouw. Een dergelijke fietsherstelplaats zou zich wel beter richten op buurtbewoners. Die ligt immers te ver van het station om interessant te kunnen zijn voor pendelaars.
- Wat fietsenstalling betreft: er zouden overdekte fietsplaatsen (beschermd tegen diefstal) voor elektrische fietsen moeten zijn want in rijhuizen en appartementen is er geen ruimte voor dergelijke fietsen. Verder worden fietsenstallingen beter niet onder bomen geplaatst. Fietsers plaatsen hun fiets daar liever niet want onder de bomen gaan fietsen sneller stuk. In de Verpleegsterstraat merk je dat de fietsenrekken onder de bomen vaak nog lege plekken hebben, terwijl de andere overvol staan.
- Er is nood aan laadpalen voor elektrische auto's.

Vraag 5: Waar liggen vandaag de quick-wins? Zijn er acties die vandaag al, of sneller, kunnen worden uitgevoerd?

- Vraag om ervoor te zorgen dat werven niet te lang blijven staan. Een voorbeeld daarvan is de Diamant die zo goed als af is, maar de containers blijven daar staan en het maakt het gevaarlijk voor fietsers en voetgangers.
- Het zou goed zijn om het voetpad langs het talud in de K. Fabiolalaan te ontharden. Dat is nu in slechte staat. Ontharden zou interessant zijn, bijvoorbeeld voor lopers.

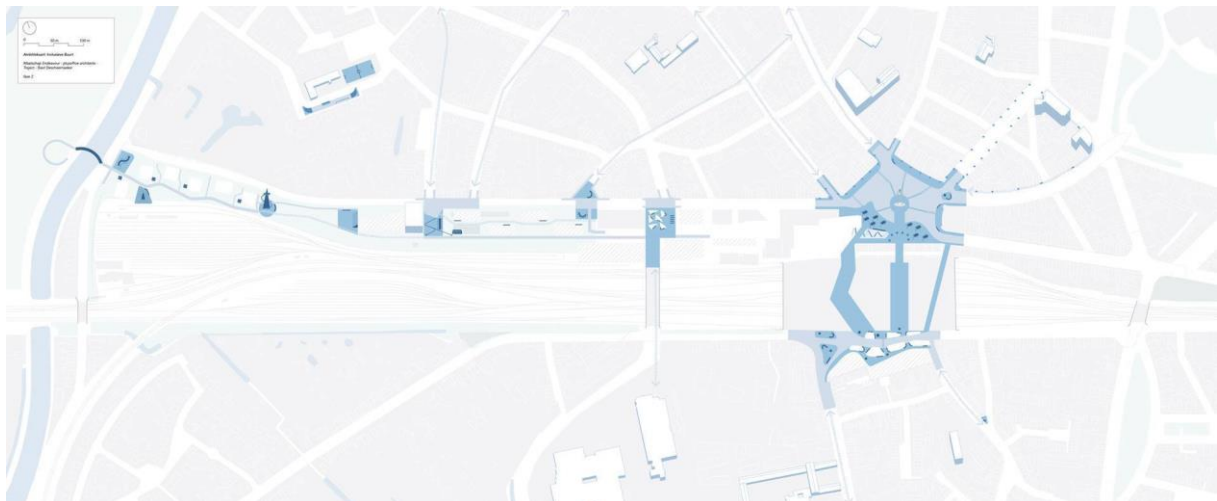
- Men stelt voor om bloembakken en bankjes op het K. Mathildeplein te plaatsen in afwachting van de aanleg van het plein. De huidige betonnen banken vlakbij het Mathildeplein zorgen voor zwerfvuil.
- Vraag om niet te wachten tot na de bouw van Rinkkaai om het Rijsenbergpark aan te leggen. Antwoord sogent: in de stationsbuurt streven we een verdichting van de stad na om zo open ruimtes te kunnen behouden aan de rand. Er zijn veel gebruikers die dit gebied willen claimen. Elke ingreep moet worden afgetoetst op duurzaamheid. Daarom ook werden bepaalde zaken al bijgesteld: zo was het tot voor kort zeker dat de talud in de Fabiolalaan zou worden afgegraven. Dit wordt ondertussen bijgesteld waardoor er meer groen behouden blijft. Het Rijsenbergpark wordt groter dan in het GRUP voorzien en zal meer dan een hectare groot zijn. Het is de bedoeling om het groene eiland aan de Aaigemstraat te vergroten. We leggen het Rijsenbergpark nu niet aan om de K. Fabiolalaan te sparen. Tijdens de werken van Rinkkaai en het stadsgebouw is er immers een werfzone nodig. We gaan die leggen op de plek waar het Rijsenbergpark later komt zodat we werfsituaties in de straat kunnen vermijden. We gaan wel niet wachten tot Rinkkaai volledig af is om het Rijsenbergpark aan te leggen. We onderzoeken momenteel of de aanleg van het park of een gedeelte ervan naar voren kan worden getrokken in de planning. Het is wel een complexe puzzel.
- Men vindt quick wins belangrijk. Bijvoorbeeld:
 - o dat het fietspad goed herkenbaar is. Nu kunnen mensen soms het fietspad niet van de straat en /of het voetpad onderscheiden. Vraag om het fietspad in de Voskenslaan rood te schilderen.
 - o zone 30: dit controleren en het voor chauffeurs zichtbaar maken als ze te snel rijden. Klimaatrobuust betekent ook: zachte mobiliteit.

5. Buurt voor iedereen

Een buurt voor iedereen gaat om het sociale weefsel en om het inrichten van een toegankelijk publiek domein.

5.1. Themakaart 'Buurt voor iedereen'

Hieronder vind je de themakaart voor het thema 'Buurt voor iedereen':



5.2. Specifieke vragen over 'Buurt voor iedereen'

De specifieke vragen voor dit thema waren:

- 1) Wat zou jij willen doen binnen deze ruimtes? Welke doelgroepen bevinden zich daar vandaag nog? Welke activiteiten en plekken kunnen we gaan combineren en waar?
- 2) Waar vind jij vandaag geen ruimte voor? Zijn er andere doelgroepen die vandaag geen plek vinden? Of zijn er plekken waar doelgroepen niet welkom zijn?
- 3) In de voorlopige uitwerking worden heel wat voorstellen gedaan voor verschillende groene ontmoetingsruimtes. Kloppen de referenties en doelstellingen voor deze aparte plekken?
- 4) Welke nieuwe doelgroepen komen hier in de toekomst bij? En hoe zullen deze toewijzingen veranderen? Welke plekken kunnen in de toekomst interessant zijn voor die groepen?
- 5) Waar liggen vandaag de quick-wins? Zijn er acties die vandaag al, of sneller, kunnen worden uitgevoerd?

5.3. Bespreking van de post-its

Vraag 1: Wat zou jij willen doen binnen deze ruimtes? Welke doelgroepen bevinden zich daar vandaag nog? Welke activiteiten en plekken kunnen we gaan combineren en waar?

K. Mathildeplein en S-gebouw

- Aan de zuidkant van het station is er nood aan een plaats om rustig in het groen op de trein te wachten. Op het K. Maria Hendrikaplein kan dat al maar de zuidzijde van het station moet nog volledig ingericht worden. De huidige tijdelijke inrichting van de zuidzijde is een gemiste kans want men zal bepaalde slechte gewoontes kweken.
- Er zijn veel studenten en scholieren die het station verlaten langs het K. Mathildeplein. Dat biedt potentieel voor verbinding tussen buurtbewoners, pendelaars en studenten. We moeten echter beseffen dat mensen die hun trein moeten halen vaak geen tijd hebben om even te stoppen.
- De ruimte voor ontmoeting op het K. Mathildeplein zal beperkt zijn. Daar zal een tram passeren tussen 2 hogere gebouwen (S-gebouw en station). Tussen de tramsporen en het S-gebouw zal slechts een vrij smalle strook overblijven. Die strook zal bovendien in de schaduw liggen. Het K. Mathildeplein zou inderdaad potentieel hebben als verbindende plek, maar met de huidige plannen lijkt het er eerder op dat het K. Mathildeplein vooral verhard zal zijn met weinig plaats voor bomen. Men vreest dat het geen aantrekkelijke plaats zal worden. Antwoord consortium: De vorm van het S-gebouw ligt vast maar we willen aan de overblijvende ruimte zeker een wezenlijke functie geven.
- Het S-gebouw kan interessant zijn voor pendelaars én buurtbewoners. Via het S-gebouw zouden we een 'mix van doelgroepen' moeten kunnen aanspreken. Hiervoor zou er bvb een aantrekkelijk restaurant/café (evt een dakrestaurant), een contactpunt voor toerisme, een boekenwinkel ... kunnen komen. Die functies kunnen eventueel ook in andere panden die aan het plein grenzen, hun plek krijgen.
Het is belangrijk om te zoeken naar activiteiten die elkaar versterken. Op een daktuin zouden bijvoorbeeld groenten kunnen worden gekweekt voor een restaurant in het S-gebouw (cfr. het voorbeeld van de combinatie van een buurtmoestuin met een Italiaans restaurant in New York). Een restaurant in het S-gebouw kan ook verbinding zoeken met De Hoveling. Of een boekenwinkel kan zich ook richten tot studenten van UGent of HOGENT. Beide instellingen kunnen ook interessante partners vormen.

Aanvulling consortium: ik begrijp hieruit dat jullie vragen naar een façade die het plein leven kan geven.

- Buurtbewoners kennen hun wijkagent niet. Het zou interessant kunnen zijn dat die een kantoor krijgt op het K. Mathildeplein.
- Vraag om de biomarkt afwisselend aan de noord- en aan de zuidzijde van het station te organiseren.
- Aan de zuidzijde van het station is er nu geen ontmoetingsplaats voor buurtbewoners. Er is geen plek die mensen uitnodigt om 'te blijven hangen'. Het K. Mathildeplein zou zo'n plek kunnen bieden. Dat zou een plek moeten zijn die uitnodigt om een gesprek te starten. Daarvoor is een eerder rustige plek in de buitenruimte nodig.
- De buurt aan de noordzijde van het station is organisch gegroeid en heeft hierdoor een eigen karakter gekregen. In de winkels aan de noordzijde worden vaste klanten met de voornaam aangesproken. Daar is nog sociale cohesie. Aan de zuidzijde is dat niet meer het geval. Door de onteigening van de woningen voor het S-gebouw en het K. Mathildeplein en de permanente tijdelijke (en daardoor slordige) situatie op het K. Mathildeplein is het buurtgevoel in de Voskenslaan verdwenen. Het S-gebouw en het K. Mathildeplein zouden een rol kunnen spelen in de opbouw van een nieuw buurtgevoel.

Aanvulling consortium: jullie vragen dus om van het K. Mathildeplein een plaats te maken die het buurtgevoel versterkt.

K. Boudewijnstraat

- In de K. Boudewijnstraat zal vzw Konekt een Inclusiehub realiseren. Die inclusiehub wil een toegankelijke en warme plek zijn waar iedereen welkom is. Er zal ook een horecazaak aanwezig zijn zonder verplichte consumptie of met gratis tapwater bijvoorbeeld. Mensen met allerlei beperkingen (mensen in een rolwagen, blinden en slechtzienden) zullen daar terecht kunnen. In het pand zullen 6 tot 10 zalen aanwezig zijn waar allerlei activiteiten zullen worden georganiseerd voor en door mensen met beperking, maar ook voor en door de buurt. Die activiteiten kunnen zowel overdag als 's avonds, in de week als in het weekend plaatsvinden.
- De inclusiehub wordt een plek die voor iedereen toegankelijk is. De toegankelijkheid van de K. Boudewijnstraat is hierbij belangrijk (geleidelijnen, voetpaden, toegankelijkheid voor fietsen...). Dit zou ook moeten worden opgenomen in de plannen. Bij de aansluiting van K. Boudewijnstraat en het M. Hendrikaplein zijn er vaak auto's die wachten en dat creëert een moeilijke en gevaarlijke situatie.

Antwoord consortium: Deze vraag sluit aan bij de mobiliteitsscenario's die we eerder al hebben besproken onderzoeken we hoe we de K&R-beweging op die plek kunnen vermijden. In het kader van de studie van de mobiliteit

- De mensen met een beperking die naar de Inclusiehub komen zullen vooral tot de jongvolwassenen behoren. Het is belangrijk om ook voor hen ontspanningsmogelijkheden (bijvoorbeeld sport) in de omgeving te voorzien.

Campus Schoonmeersen van HOGENT

- Enkele jaren geleden onderhandelde de Werkgroep Sint-Pieters-Buiten met HOGENT over medegebruik van hun groene ruimte (zie ook bij quick wins). Eén van de voorstellen tijdens die onderhandelingen was om fitnesstoestellen in open lucht te installeren. Dat leek ons ideaal voor de studenten.

Antwoord Stad Gent: fitnesstoestellen in open lucht kunnen interessant zijn voor een

doelgroep van jongeren die niet de middelen heeft om een fitnessabonnement te betalen. De jeugdendienst vindt het onderscheid tussen jongeren die studeren en jongeren die niet studeren hierbij minder belangrijk. Het is moeilijk om te zeggen waar een buiten fitnessruimte kan werken. Dit wordt in belangrijke mate door de context bepaald.

K. Maria Hendrikaplein

- Jongeren ontmoeten elkaar vooral in de buurt van het station. Je ziet die niet zo vaak op andere plaatsen in de publieke ruimte. Specifieke plekken waar je jongeren ziet zijn: aan de ingang van de fietsenstalling waar jongeren skaten, op het K. Maria Hendrikaplein, aan de Hoveling. Jongeren komen op die 2 laatste plekken soms hun middagpauze doorbrengen.
- Vraag om het K. Maria Hendrikaplein een echte pleinfunctie te geven en het plein uit te breiden – voornamelijk langs de zuidzijde. Ter hoogte van het station ligt daar immers te veel verharding. Vraag om het K. Maria Hendrikaplein anders te ontwerpen. Naast meer groen is het ook nodig om een goede aansluiting van de toegang tot de fietsenstalling en het plein te realiseren. De fontein is belangrijk. Die zou moeten worden behouden in het nieuwe ontwerp.

K. Fabiolalaan

- De kinderen van de gezinnen uit de sociale appartementen in de Verpleegsterstraat spelen vaak in het Duifhuispark. Dat park wordt vooral door gezinnen gebruikt. In dat park laat men soms speelgoed achter, zodat het kan gebruikt worden door kinderen die er komen spelen. Dit delen van speelgoed vormt een belangrijke meerwaarde. Het speelpleintje in het Duifhuispark is vooral bedoeld voor jongere kinderen.
- In de K. Fabiolalaan heeft iemand een ruilbibliotheek geïnstalleerd. Buren zijn daar enthousiast over. Dit zou ook kunnen in de buurt van de Verpleegsterstraat.
- Kan het Duifhuispark op een veilige manier worden verbonden met het Rijsenbergpark? De K. Fabiolalaan zal worden heringericht. Men zou veilig moeten kunnen oversteken, zodat er een goede verbinding tussen de huidige en de nieuwe bewoners kan komen.
- De pleintjes langs de K. Fabiolalaan zouden niet alleen mogen dienen als verkeersremmers. Dit zouden ook ontmoetingsplaatsen moeten zijn, waar kinderen kunnen spelen. Dit zijn immers interessante plekken waar straten samenkomen. Ook die pleinen kunnen ontmoeting tussen huidige en nieuwe bewoners stimuleren.
- De ruimte voor het Institut Moderne in de K. Fabiolalaan had ook een interessante kleine ontmoetingsplek kunnen worden. Dit is pas heraangelegd, maar heeft onvoldoende groen. Er zijn ook geen bankjes.
- Wat met De Hoveling. Zullen die een nieuwe plek krijgen? Een meerwaarde van de huidige plek van de tuintjes is de ligging: daar passeren veel mensen die geregeld stoppen om een praatje te slaan.
Antwoord consortium: die zullen een nieuwe plaats krijgen in het masterplan, bijvoorbeeld als 'voedseltuin' ter hoogte van het stadsgebouw. Daar zouden de tuintjes bereikbaar kunnen zijn met de fiets, maar niet met de auto. Misschien kan het ook omgekeerd werken waarbij de tuintjes mensen aantrekken naar een iets luwere plek.
- De Hoveling bereikt nu al meer dan 30 families, zelfs mensen uit de Verpleegsterstraat. Er komen nog veel nieuwe bewoners bij in de projectontwikkeling. Het is dus belangrijk dat er voldoende plek wordt voorzien voor deze tuintjes zodat men aan de verwachte vraag van de nieuwe bewoners zal kunnen voldoen.

- Het lijkt interessant om op meerdere plekken een kleinere plek voor moestuintjes te voorzien. Er is immers veel vraag en op die manier kunnen bewoners op nabij hun woning moestuinieren. Ook sociale controle is hierbij belangrijk. De moestuintjes mogen dus niet ergens 'verborgen' liggen.
- Een belangrijk probleem voor de Hoveling is water om planten te begieten. Dat is nu niet aanwezig.
- Er zou een kinderspelhoek voor de kleintjes (peuters en kleuters) moeten komen. In Boston heb je kleine omheinde speelplekken, met plastic fietsen en ander speelgoed voor de allerkleinsten. Dat werkt daar goed.
- Een skatepark, voetbalkooi, basketpaal voor jongeren lijkt interessant. Dat zou dicht genoeg bij de trappen moeten komen want jongeren zijn daar al aan het skaten. Een plek met een skatepark, basketbal/voetbalkooien kan een interessante ontmoetingsplek worden voor jongeren. Elders zie je dergelijke plekken waar jongeren zo goed als allemaal samenkomen. Het Rijsenbergpark zou dan eventueel eerder op een oudere doelgroep kunnen gericht zijn om discussies tussen de twee jongeren en ouderen te vermijden. Op die manier kunnen we jongeren meer in het westen clusteren en voorzieningen voor gezinnen met kinderen of ouderen meer in het oosten plannen.

Aanvulling Stad Gent: We zijn voorstander van intergenerationele ontmoetingsplekken, maar een combinatie van skaters en ouderen op dezelfde plek is inderdaad niet zo een goed idee. Ouderen en jongere kinderen kunnen wel op één plek worden gecombineerd. Dat kan bijvoorbeeld door bij speeltuinen voldoende bankjes te plaatsen – eventueel zelfs beweegbankjes, plekken te voorzien waar grootouders met hun kleinkinderen kunnen gaan wandelen ... Een cluster met basketten en skaten kan dus inderdaad best apart gehouden worden van een plek voor ouderen en jonge kinderen.

- Overdekte sportplekken kunnen ook interessant zijn, bijvoorbeeld door een afdak te plaatsen boven een basketbalplein, skatepark, voetbalveldje ...

Aanvulling Stad Gent: Er is op dit moment geen plaats voor overdekte sportplekken voorzien in de plannen. We weten dat er wel nood is aan een overdekte plaats en zullen deze opmerking meenemen.

- Aanvulling consortium: Er is ook een vraag van de scholen om een overdekte plaats te voorzien in de publieke ruimte voor de scholieren die niet op school blijven in de middagpauze. Misschien kunnen de twee vragen gecombineerd worden.
- Men stelt voor om ervoor te zorgen dat een overdekte plek voldoende open aanvoelt om te vermijden dat er een gevoel van onveiligheid wordt gecreëerd of dat de plek hangjongeren aantrekt.
- De buurt van de trappen lijkt een goede plaats voor een dergelijke overdekte plek. Die zou dichtbij de sociale woningen op bouwveld A3 liggen waardoor niet alleen scholieren tijdens de middagpauze, maar ook bewoners van de A3 van die plek zouden kunnen genieten.
- De aandacht voor toegankelijkheid is positief.
- De brug over de Blaarmeersen en het uitkijkpunt over de sporen zijn interessant.
- De veiligheid voor fietsers en voetgangers langs de K. Fabiolalaan laat soms te wensen over. Er is niet overal een goed fietspad en de voetpaden langs de spoorwegberm zijn moeilijk begaanbaar. Het wegnemen van de verharding van dat voetpad zou een quick win kunnen zijn (zie hierboven). Dit zou dan bijvoorbeeld kunnen worden gebruikt als onverhard looppad. Als dit voetpad niet wordt verhard zou dat ook ten goede komen aan de ontwikkeling van de bomen.

Aanvulling Stad Gent: dat voetpad langs de berm is inderdaad niet in goede staat. Wat toegankelijkheid betreft, vormt het geen probleem om dat voetpad te ontharden als het

voetpad aan de overzijde goed toegankelijk is. De Distelstraat, de Verpleegsterstraat en een deel van de Aaigemstraat worden momenteel heraangelegd. De trottoirs van die straten zullen alvast goed toegankelijk zijn.

- De parkeerplaatsen langs de K. Fabiolalaan zijn te smal. Hierdoor worden regelmatig autospiegels afgereden.

Algemeen

- Vraag naar 'open scholen' die hun infrastructuur delen met de buurt, bvb door tijdens het weekend hun speelplaats open te stellen. Die speelplaatsen zouden deels onthard kunnen worden. Dit biedt mogelijkheden want er zijn veel scholen in de stationsbuurt, zowel ten noorden als ten zuiden van het station.
- Vraag naar meer buurtgroen. Dat kan een belangrijke rol spelen voor de inclusieve buurt. Goed ontworpen kleine groene ontmoetingsplekken kunnen immers een grote meerwaarde bieden. Het pleintje op de hoek van de Aaigemstraat is hier een goed voorbeeld van. In de zomer komen daar dagelijks mensen op het bankje zitten. Er mogen meer van dat soort buurtplekken zijn. Dat pleintje is wel niet goed toegankelijk. De heraanleg van dat pleintje waarbij het pleintje iets wordt uitgebreid en beter verzorgd zou een quick win kunnen zijn.
- In de toekomst zal korte keten belangrijker worden. In een stad kan je veel groenten en kruiden kweken. Dat hoeft niet in een voedseltuin zoals de Hoveling, maar kan ook bvb op daken.

Vraag 2: Waar vind jij vandaag geen ruimte voor? Zijn er andere doelgroepen die vandaag geen plek vinden? Of zijn er plekken waar doelgroepen niet welkom zijn?

- Er is nood aan een toegankelijk en duidelijk traject in de stationsomgeving voor mensen met een beperking. Ook de inclusiehub van Konekt in de K. Boudewijnstraat zou een plek moeten krijgen in een dergelijk toegankelijk traject.
- Kinderen krijgen vandaag te weinig ruimte, er mogen zeker speelpleinen bijkomen. In het verleden werd met de steun van enkele stadsdiensten onderhandeld met HOGENT over de plaatsing van een speeltuintje op hun terrein waar de nieuwe sporthal werd gebouwd. Deze onderhandelingen hebben echter tot niets geleid.
- Ook oudere mensen komen momenteel te weinig aan hun trekken. Bankjes zouden voor deze groep al veel kunnen betekenen.
- De nood aan speelruimte en bankjes voor ouderen geldt in de hele stationsbuurt, maar de nood is het scherpst in de zuidelijke stationsomgeving. Daar bevindt de enige speeltuin zich in de Flamingostraat. De speeltuin in het Citadelpark vormt een alternatief, maar de route ernaartoe is gevaarlijk. In deze buurt wonen nochtans veel jonge gezinnen met kinderen.
- Aanvulling Stad Gent: Het klopt dat er weinig speelplekken zijn in de zuidelijke stationsbuurt. Even verderop zal het De Smet De Naeyerpark worden uitgebreid door ontharding van enkele omliggende straatdelen. Daar is momenteel geen speelruimte aanwezig. Na de ontharding zullen enkele speelprykkels worden voorzien. Ook de vele tieners die in de stationsomgeving naar school gaan, zijn op zoek naar een plek, bijvoorbeeld om met elkaar af te spreken tijdens de middagpauze. Dit is een doelgroep die nood heeft aan een plaats om te zitten zonder te moeten consumeren.
- Soms spreken tieners af in het station zelf, waar ze inderdaad bijna iets moeten consumeren. Tieners zakken ook soms af naar Overmeers. Dat is echter niet ideaal. Overmeers is in eerste

instantie een natuurgebied en wordt ook gebruikt door andere buurtbewoners. Er is dus zeker plek tekort voor tieners.

- Aan de ingang van de fietsenstalling aan de achterkant het VAC, is een ontmoetingsplaats voor skatende tieners ontstaan. In het verleden kwam daar elke woensdag een grote groep skaters samen om trucjes te oefenen op de helling.
Antwoord Stad Gent: Die plek heeft potentieel voor skaters, maar niet enkele tiener is een skater. We werken momenteel aan een bevraging van tieners uit de stationsomgeving.
- Men vindt dat de skaters nu goed zitten aan de achterzijde van het VAC en vraagt om die niet weg te jagen. Die skaters zorgen daar integendeel voor een zekere sociale controle. Zonder die skaters zou die plek desolaat aanvoelen. De beloofde 'levendige plinten' van de gebouwen in zone A zijn daar immers niet gerealiseerd. In Overwale daarentegen zorgen skaters voor overlast door op de trappen van private gebouwen te skaten. Daar stoort het lawaai van de skaters de bewoners. Men zou die skaters moeten aanmoedigen om elders te gaan skaten.
- In de toekomst zal op de plek aan de fietsenparking waar nu geskatet wordt, meer volk passeren. Als er meer bewoners op zone A en B zijn komen wonen zal het daar immers drukker worden. Op de plannen zijn er ook terrassen getekend aan de achterkant van de gebouwen in de zone A. Meer volk en terrassen zullen allicht op een bepaald moment conflicteren met de skaters. Skaters zullen echter niet zomaar wegtrekken van een dergelijke aantrekkelijke plek. Het lijkt daarom belangrijk dat er een skateplek voorzien wordt. Komt er in de toekomst een 'skatestraat' tussen het station en de Blaarmeersen?
- Buurtbewoners merken dat het skatepark in de Blaarmeersen veel jongeren aantrekt. Skaters zullen echter steeds in straten en pleinen blijven skaten. Het is namelijk een ongeschreven regel voor skaters die sponsoring zoeken dat zij hun talenten moeten tonen op publieke plekken en niet in een skatepark. Deze publieke plekken bieden skaters de kans om andere dingen bij te leren. Zo vraagt de grote helling een andere manier van skaten wat de plek enorm interessant maakt.
- In de projectzone langs de K. Fabiolalaan zouden ook jeugdbewegingen uit de buurt een plek moeten kunnen vinden. Momenteel trekken deze naar het Citadelpark en naar de Blaarmeersen om buiten te spelen. Er zou ook een vaste plaats voor een jeugdbeweging in een van de nieuwe gebouwen mogen komen.
- Men vraagt om ook een alternatieve plek voor jongeren die meer rust zoeken, te voorzien.
- De buurt was nog niet op de hoogte van het feit dat de berm langs de K. Fabiolalaan zoveel als mogelijk zal worden behouden. Het zal belangrijk zijn om een goede aansluiting van de nieuwe gebouwen met de Rijsenbergbuurt na te streven. Als de berm ook ter hoogte van het Rijsenbergpark wordt behouden, vormt dat een extra uitdaging.
- Als het Rijsenbergpark wordt aangelegd, moeten ook kinderen en jongeren hierover bevestigd worden. Voor skaten kan men alvast verwijzen naar de Blaarmeersen.
Antwoord Stad Gent: in het verleden hebben we al een participatietraject voor het Rijsenbergpark gerealiseerd. Daarbij werden ook kinderen en jongeren bevestigd. Dat is wel al enkele jaren geleden. Wanneer de plannen verder concreet worden gemaakt, zullen we opnieuw de mening van kinderen en jongeren vragen.
- Bij de nieuwe gebouwen is het belangrijk dat ze voldoende kindvriendelijk worden gebouwd. HOGENT heeft daar recent een interessant onderzoek³ over gevoerd. Dit is belangrijk voor het realiseren van inclusiviteit. Kindvriendelijk betekent onder meer veilige speelruimte, een

³ Het gaat hier over het BLOK onderzoek (<http://blok.kids-gids.be/>).

veilige looproute naar school, voldoende buitenruimte, gezinnen met kinderen bij voorkeur op maximum 4 hoog laten wonen (zodat ze nog oogcontact kunnen maken met hun buiten spelende kinderen) ...

- In de Rijsenbergbuurt is er wel wat buurtcohesie, maar dat is beperkt. Zo is de biomarkt een belangrijke ontmoetingsplek voor een bepaalde groep buurtbewoners. Andere groepen (bijvoorbeeld de huurders uit de sociale woningen in de Verpleegsterstraat) zie je daar zeer weinig. De buurtcohesie in de Rijsenbergbuurt is niet zo sterk doordat er weinig buurtwinkels over zijn. Er zijn ook onvoldoende rustplekjes in de buurt waar je je burens kan ontmoeten. Het is belangrijk dat de inrichting van dergelijke rustplekjes in de openbare ruimte ervoor zorgen dat alle leeftijden er zich thuis voelen.
- Vraag om 'anonieme ruimte' zoveel als mogelijk te vermijden. Bij de huidige gebouwen op de zone A zijn de plinten onvoldoende levendig. Daardoor is de publieke ruimte daar onaantrekkelijk. In zone A en B zouden de plinten van de gebouwen aantrekkelijk moeten zijn. De huidige situatie op zone A toont aan dat de komst van een buurtwinkel alleen (zoals de Delhaize) onvoldoende is om een ontmoetingsplek te creëren.
- We bereiken de mensen van de sociale woningen van de Verpleegsterstraat onvoldoende. Hierdoor kennen we hun noden niet.

Vraag 3: In de voorlopige uitwerking worden heel wat voorstellen gedaan voor verschillende groene ontmoetingsruimtes. Kloppen de referenties en doelstellingen voor deze aparte plekken?

- De referentiebeelden voor het K. Mathildeplein lijken eerder een betonnen woestijn. De beelden van het spoortalud in Leuven zijn al veel aantrekkelijker. Het is immers nodig om in te zetten op ontharding en een aanzienlijke vergroening
Antwoord consortium: De foto's van het spoortalud in Leuven zijn bedoeld als referentiebeeld voor het Rijsenbergpark. We begrijpen dat we ook voor onze pleinruimtes meer het referentiebeeld van het Rijsenbergpark moeten volgen, om in de vlaktes meer groen te proberen krijgen.
- De referentiebeelden voor het pleintje aan de Aaigemstraat kloppen niet helemaal. Het pleintje is immers een stuk kleiner dan de referentiebeelden.

Vraag 4: Welke nieuwe doelgroepen komen hier in de toekomst bij? En hoe zullen deze toewijzingen veranderen? Welke plekken kunnen in de toekomst interessant zijn voor die groepen?

- Het S-gebouw zou interessante functies voor de buurt moeten bieden, zou een plek moeten worden waar mensen die daar wonen, werken en studeren binnen en buiten lopen en elkaar ontmoeten. Daar zouden niet enkel winkels mogen komen.
- Vraag naar meer plaatsen voor coworking in de stationsomgeving. In het vroegere Cambiogebouw zijn er wel enkele plekken, maar dat is niet voldoende. Coworkers aan het K. Mathildeplein (in het S-gebouw bijvoorbeeld) zouden een interessante nieuwe doelgroep kunnen vormen op die plek. Coworkers trekken immers ook vaak de buurt in, wat een nieuwe dynamiek kan creëren en misschien kan meehelpen om het buurtgevoel te versterken. Een glazen wand aan het S-gebouw zal belangrijk zijn om een aantrekkelijke coworking plaats te creëren en mensen uit te nodigen om daar te gaan werken.
- Op het bouwveld A3 voorzien de huidige plannen sociale woningbouw. Dat vindt men een zeer ongewone plek voor sociale woningen. Dat gebouw ligt immers gedrongen in een hoek, vlakbij de fietsenparking en tegen het Seingebouw. In die omgeving is zeer weinig groen. Het

is belangrijk om na te denken over hoe je het leven voor de mensen daar aangenamer kan maken. Misschien kunnen daktuinen, zitplekken of andere faciliteiten voorzien worden?
Antwoord Stad Gent: Het plan op vandaag is effectief om in zone A3 sociale woningbouw te realiseren.

Aanvulling consortium: Onderzoek elders toont aan dat mensen die in sociale woontorens wonen enkel de directe woonomgeving als een eigen plek beschouwen. Het is dus belangrijk om die zo aangenaam mogelijk te maken.

- We moeten keuzes maken waarbij we proberen rekening te houden met het gedrag van de gemiddelde gebruiker, ouderen, jongeren, los van de infrastructuur die we daar aanleggen. We moeten er altijd op terug komen, gaan de mensen het wel doen zoals we het plannen? Men heeft in het Project Gent Sint-Pieters bijvoorbeeld al vaak looplijnen uitgetekend waar maar weinig voetgangers gebruik van maakten ...

Vraag 5: Waar liggen vandaag de quick-wins? Zijn er acties die vandaag al, of sneller, kunnen worden uitgevoerd?

- In de bocht van de Sint-Denijslaan (tussen de Timichegtunnel en de M. Dupuislaan) staan al meer dan 10 jaar enkele barakken. Men zou die barakken kunnen wegnemen en van die ruimte een groene ontmoetings- en speelplek kunnen maken.
- Links van de parking van de sporthal van HOGENT is er een strook gras met bomen die aansluit op Vina Bovy. Deze ruimte is momenteel ontoegankelijk maar volledig groen. Het zou een quick win zijn om daar bankjes te zetten, speeltoestellen ...
- Voor de sporthal van HOGENT werd nieuwe verharding aangelegd, vergroening in plaats van verharding zou ook een quick win zijn. Via deze plek zou het Guido Moonspark bereikbaar kunnen worden via de Sint-Denijslaan. Dat is nu niet het geval.
- De Inclusiehub in de K. Boudewijnstraat komt er sowieso. In het kort stukje van de K. Boudewijnstraat zou op vrij korte termijn ruimte kunnen worden gemaakt voor ontmoeting. Met de Inclusiehub wil Konekt een belangrijke rol spelen in de buurt, het zou goed zijn om de buitenruimte daarrond ook te bekijken.
- Maak de huidige K+R aan de noordkant beter toegankelijk voor reizigers die met koffers van het station komen. Dit kan ook een oplossing bieden voor de informele, hinderlijke afzetplaatsen in de stationsomgeving.
Antwoord consortium: Men onderzoekt of een tijdelijke lift mogelijk is. In de definitieve plannen is er sowieso een lift voorzien.
- Kan het pleintje aan de Aaigemstraat wat worden heraangelegd zodat het toegankelijk wordt (zie boven). Ook de banken op dat pleintje zouden moeten worden hersteld. Er mogen trouwens meer banken in de Rijsenbergbuurt worden geplaatst.